

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Consequentibus Pertexens, Quae post beatum S. Xaverij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

30. De sanctitate Berzei Opino.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

sum. Hic videns stipatum populum ex S. Dominici ordine non nemo, in procinctu fuit ut encomio funebri, eum de pulpito celebraret, sed diffusus posse fletum suum in vocem cogere, & lugentis populi strepitum vincere, consilio destitit: ritè igitur Deo commendatum, sepulcro mandauimus, & magna perfusi consolatione, nouis in Dei obsequium animis incendi nos sensimus. Biduo post B. Ursulae sacrum diem, cultu solenni peregrinamus, id P. Gaspar, in extremis agens sodalidatis primariis, pompa solita mandarat fieri, factumque ita magnificè ut mirarentur ciues attoniti, pro tristi mœrore quo nos diu premendos putauerant, tantum religiosæ lætitiæ edere.]

30.
De sanctitate
Berzei
Opino.

Quod refert Arias de reuerentia, Goæ post mortem Berzeo exhibita, non fuit, ut mos est paucorum dierum impetus. Multis illic post annis pergebat viri sancti veneratio eadem, & desiderium, idemque amissi veluti recens dolor. Ut autem illis in Indiæ tractibus, nullus post Xauerium, eò famæ Societatis existimationem sustulit quò Berzeus, ita nemo extimulauit acrius ad agendum patienter, & fortiter in procuratione salutis alienæ: nisi enim nostrorum in singulis Berzeum suum infatigabilem nanciscerentur ciues, exprobrari sibi tacitè, virtutem longè illi absimilem quisque cogitabat, & inflammabatur studio imitandi, ut si minus æquare illum posset, loco saltem post illum infimo nequaquam consisteret. Imitatores tamen licet habuerit non paucos, sed cui tantum honoris, & auctoritatis deferret Ormuzium, & Goa prorsus nullum. Crucis instar ducebat prodire extra domum, ob reuerentiam, sibi vndequaue velut sancto impendi solitam. Adgeniculati; libare manus, & vestem osculis; currere ad fenestras videndi gratia, eiusque transeuntis adprecationem inde postulare. Quibus ne rustice, arroganteruè responderet, compellebatur aperto semper incedere capite, statueratque ab se honores huiusmodi apud populum deprecari, sed commoditatis priuatæ curam immodicam veritus, id omisit. Erat enim molestum, & plenum periculi sub Ormuziensi sole immensum ardens, detecto semper procedere capite; scribitque ipsemet sedem à se optatam vbi nemo esset Lusitanus, ne illa perpetuo, sibi sanctimoniam nomine ingeri consueta veneratione discerniaretur. Gubernator Indiæ Georgius Cabralis ad duas eius epistolas, [Accepi, ait, P. Vestra, legique literas, haud minori reuerentia quàm si mihi à S. Paulo aduenissent,] quo illum eodem titulo postea ornauit P. Gonzalus Rodriguez. Goam scribens ad illum vela in Iaponiam explicantem felicem Barnabam illum dixit, qui esset comes huic Paulo futurus, huic vasi electo, Christi nomen, ac fides in orbem vltimam portanti. Et cuius memini Gubernator iisdem literis eum rogat, ut suam potestatem iussaque interponat, vbiicumque opus censuerit, quicquid ipse probasset rarum sibi hoc fore factuque optimum. Nihil Ormuzij à Præfecto, nihil eo in consulto decernebatur à Magistratibus. Fuitque cum illi ararij Regij clauim alteram credere tentarent, sed repudiauit lubricam, & male

malè suspectam custodiam. Denuntianti è suggestu, siue minando obstinatis, seu quod iam vocatus in Iaponiam esset, Ormuzio se prope diem abiturum, concors! populi respondit clamor, rogans ne faceret, Deum illo abeunte insulam perditurum, quam eius tutelæ & præsentia condonabat. Quod nimium verè ab iis diuinatum, breui res ipsa comprobarunt. Vulgatus Goæ illius obitus, multos qui adhuc pro illo spe aliqua pendebant, extra domos, propeque extra se exciuit magnis per urbem vocibus conclamantes. Amisimus P. Magistrum Gasparem; obiit sanctus Pater, quæ dum multis cum lacrimis, alios etiam acerbo nuntio in luctum fletusque compellebant. Viri denique insignes qui se ab eo in Sinas, in Iaponiam, in martyria, & mortes, adlegi comites optarunt; concursus hominum cum palmis & cantibus transeunti obuiam prodiens, dum Goam rediret, argumenta sunt eius quam in eo reuerentur sanctitatis. Nec multò parcius colebatur ab infidelibus. Saraceni Magnum Francorum Cascigem; & nouum Zachariæ filium Ioannem Bapt. nominabant, nullumque sibi orbe toto præter ditos aiebant habere similem. Et hinc illa item, vt refert, vesania sollicitantium feminatum, vt ex eo sanctos, susciperent liberos; ordo planè ex lasciuia Bracmanum Ethnicorum; & Cascigum Maurorum delirio, qui vbi se credunt longo suimet cruciati eò pertigisse vt deinceps peccare non possint; ruptis honesti, & vercundia habentis, in turpia omnia funduntur, & beatas se putant quæ tunc de illis conceperint. Si quando Mauri exagitarent Christianos, roganti per aliquem è suis pueris Berzeo vexare desinerent, acquiescebant statim. Vltro quin etiam & pannos sericos, & byssum mollissimam quibus indueretur offerebant; nunquam tamen adduci passus est, sibi vt inde filum decerperet; quoad vite ex humeris frustatim deflua persuasus est vilem, & pauperem, paupertatis iure admittere, in quo tanta ab iis æmulatione certatum est, volentibus singulis de suo illam sumi, vt lege alia nunquam inter se quieuerint, nisi suam quisque conferre partem sineretur ad eam vestem coemendam. Noctibus subinde fortuito obuium & solùm incredibile reuerentia salutabant, valdè admirantem, quod ab ijs potius non confoderetur post acerrima in eorum superstitionem ex pulpito dicta, & ardentissimas disputationes. Imo aliquando, stipante numerosissima caterua, & funalibus accensis in fani sui celeberrimi deducto fastigium, arcana sua penitus omnia pro palant, & aliis manum aliis tunicam deosculantibus; maiorem in modum gratulati sunt sibi eius præsentiam; tantum potest etiam apud hostem, vitæ integritas, ad vertendam malignitatem odij, in virtutis admirationem. Quamuis ad hoc item valuit plurimum mirabilitas operum, quibus serui sui Deus merita decorauit. *Comperta nobis sunt miracula euidentissima;* scribit P. Froes, etsi modestià nimium damnosâ abstinerit enarrandis, tum quod esset in viuis Berzeus, tum quia se indignum rebatur qui argumentum attingeret tam sacrum, ne sibi, vt ait, eadem ingrueret pœna quæ bestiis, Sinai ra-

dices tangentibus quas videbat Deus lapidibus obrui. Certò tamen constat agrotos duos restituisse ab instanti morte; horum vnus viri nobilissimi filius, cui alterum imputruerat lumen; pro vtroque sacris operatus ita illos sanauit vt die eodem lecto exilirent. Arreptitiam, marito flagitante cum adire non posset, misit ad illam Chirographum suum, breui nominis Dei, & Matris Virginis inscriptum inuocatione, quo vno illam à malo demone liberauit. Agrotos alios, auditis eorum confessionibus vitæ simul huius exemit periculo, & in æternæ fiduciam reduxit. Sed hæc adeò ieiunè, infra etiam illa quæ non suæ, sed suorum fidei concessa significauit ipsemet Berzeus, fortassis melius tacuissent ne existimentur, sola esse & miraculorum eius summa.

31.
Comparatio
Berzei cum
Xauerio.

Vixit annos Berzeus duodequadraginta, vt constat ex literis quas de se ipsemet & hac sua ætate, paucis quam obiret mensibus ad Ignatiam dedit. Sed Indis excolendis annos tantummodo sex, & dies sedecim insumpsit: vir plane magnus, & iis doctrinæ, pietatis, & caritatis animosæ partibus excellens quæ operarium absoluunt Apostolis supparem, quem si Deus vitæ donasset longiori, habitura erat in eo India, alterum è Societate apostolum Succidaneum Xauerio, ante mensis decem mortalibus exempto. Et vero id illum peculiariter oblectabat, quod sibi à Deo videretur duci, per calcata sancto suo Patri, ac præceptori vestigia. De quo ipse ad amicos scribens, modumque indicans, quem in iuuandis hominibus teneret; me, inquit, subinde consolatur, quod horum quæ actito nonnulla, in rebus P. Magistri Francisci reperio, cuius tamen indignum me arbitror calceamenti corrigiam soluere; etsi erat ipsi tam similis quam bono magistro bonus discipulus. Nam & se proximis totum dabat, & voto obstrinxerat, nulli se vnquam labori parsurum, quò posset eorum animis aut corporibus prodesse. Neque propterea occupationes tam sedulæ amouebant illum à Deo longius, quin & in media illarum turba, perinde illi ardere facies cernebatur, vt si Deum contempleretur otiosus. Quod de se fateri non dubitat, velut donum sibi cum aliis Euangelij præconibus commune, in conuersiones infidelium distractis; quo nempe in plura dissiparetur magis, hoc se expertum penitus in Deum colligi, cui videlicet in omnibus laborabat vni, & à quo vno acceptam ferebat suam illam agendi faustitatem in procuratione diuinæ gloriæ, hoc vno beatus si Christum cognoscerent, & amarent, qui prius nescissent, & odissent: ad hæc in vexando asperius corpore nihil admodum fuit ab Xauerio diuersus; somni breuitas, vna in diem refectio, triduana sæpe ieiunia, vestitus quem ethnici, viro tot suspiciendo nominibus, & tanto stupebant esse, mendicis viliores. In alios vero lenitas, & miseratio, & tam pie solers, & amabiliter industria caritas ad fingendam ex aliena imbecillitate familiarem consuetudinem, vix vt cum villo ageret peccatore, quem Deo non lucrifaceret. Ac si probasset Ignatius, Brachmanum, & Iogorum cultu percursurus erat ethnicos illarum regionum vt eos vestium similitudine, & asperitatis, quam in iis

vnice